

Novosti

Početak / Vijesti i savjeti / Ivica Belina: Apeliram na nadležne da što prije ponovno pokrenu nacionalne programe ranog otkrivanja raka

VIJESTI I SAVJETI

Ivica Belina: Apeliram na nadležne da što prije ponovno pokrenu nacionalne programe ranog otkrivanja raka

Ivana Kalogjera, 30. kolovoza 2020.

Svakodnevno se govori o utjecaju pandemije koronavirusa na ekonomiju, brine nas kako će biti organizirana nastava u školama i na fakultetima, je li turistička sezona završila prerano, raspravljamo o zarazi u noćnim klubovima, na vjenčanjima, u teretanama, no gotovo nitko ne govori o posljedicama koje bi pandemija mogla imati na ishode onkološkog liječenja i porast broja oboljelih i umrlih od raka.

Na to da je situacija alarmantna, Ivica Belina, predsjednik Koalicije udruga u zdravstvu, nedavno je upozorio nadležne u pismu koje sadrži i prijedlog hitnih mjera za učinkovito provođenje onkološke skrbi. Pismo je potpisalo više udruga članica platforme Onkologija.hr.

Podaci koje je nedavno objavila Međunarodna agencija za istraživanje raka (IARC) pokazuju da je Hrvatska po broju smrti od raka na 1000 stanovnika na visokom petom mjestu, što jasno pokazuje da je rak i dalje vodeći javnozdravstveni problem u našoj zemlji. Je li naša zdravstvena vlast uopće svjesna težine problema?

Nisam siguran da jest. Imam dojam da se zdravstvena administracija bavi najviše stvarima koje su u tom trenutku aktualne, po principu gašenja požara, koji mogu biti izazvani stvarnom zdravstvenom krizom, kakvu predstavlja COVID-19 na globalnoj razini, ili nekim od problema o kojima se govori u javnosti zahvaljujući medijima, bilo da su na probleme ukazali zaposleni u sustavu zdravstva, udruge pacijenata, građanske inicijative, HZZO, farmaceutska industrija...

Svakako u percepciji problema zloćudnih bolesti u Hrvatskoj nedostaju dosljednost i planiranje, kako bi se osigurala kontinuirana i sustavna onkološka skrb. Još je veći problem to što ni Vlada, ni zdravstvena administracija, a ni šira javnost, ne prepoznaju breme raka u Hrvatskoj kao širok društveni problem koji se ne može rješavati, niti riješiti, na razini sustava zdravstva, već zduženim aktivnostima u svim resorima društva, od odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, sustava zapošljavanja i mirovinskog sustava do financija i gospodarstva.

”U percepciji problema zloćudnih bolesti u Hrvatskoj nedostaju dosljednost i planiranje, kako bi se osigurala kontinuirana i sustavna onkološka skrb. Još je veći problem to što ni Vlada, ni zdravstvena administracija, a ni šira javnost, ne prepoznaju breme raka u Hrvatskoj kao širok društveni problem koji se ne može rješavati, niti riješiti, na razini sustava zdravstva, već zduženim aktivnostima u svim resorima društva, od odgoja i obrazovanja, socijalne skrbi, sustava zapošljavanja i mirovinskog sustava do financija i gospodarstva.”

S kojom biste ocjenom od jedan do pet ocijenili organizaciju zdravstvene skrbi što se tiče dijagnostike i brige o oboljelima od raka?

Solidnom trajkom, a evo i zašto: svjedoci smo ogromnih razlika na raznim dijelovima teritorija Republike Hrvatske pa bi ta ocjena negdje mogla biti znatno viša ili znatno niža. Najveći je problem to što se rak liječi u svim zdravstvenim ustanovama, bez obzira na resurse, iskustvo i znanje kojim raspolaže svaka pojedina zdravstvena ustanova, kao i činjenica da ne postoji nacionalna onkološka mreža centara izvrsnosti specijaliziranih za liječenje raka ili pojedinih sjela raka, a jednako tako ne postoji ni primijenjen jasan sustav kvalitete zdravstvenih ustanova. Dodatni je problem izostanak sustavnog praćenja ishoda liječenja na osnovu kojih bi se takvi centri izvrsnosti i akreditirali.

Što su udruge detektirale kao ključne probleme sustava nakon izbijanja pandemije kada je riječ o onkološkoj skrbi?

Situacija u onkološkoj skrbi od izbijanja korona krize do danas djelomično se promijenila. U prvom trenutku izbijanja krize glavni problem nastao je oko odlaganja operativnih zahvata i primjene donekle izmijenjenih modaliteta liječenja. Kasnije je veći problem bilo praćenje oboljelih osoba nakon završetka liječenja ili remisije bolesti. Moram naglasiti da je liječenje svim dijagnosticiranim bolesnicima bilo dostupno, kao i dijagnostika, osobito slikovna dijagnostika zbog rasterećenosti sustava većim brojem pacijenata. Jedan od značajnih problema je vrlo nizak broj novootkrivenih onkoloških pacijenata. Dijelom je to posljedica straha građana od odlaska u zdravstvenu ustanovu i mogućnosti zaraze, a dijelom otežano probijanje kroz zdravstveni sustav, što nikad nije jednostavno, a u korona krizi se dodatno zakompliciralo.

Dostupnost primarne zdravstvene zaštite i liječnika obiteljske medicine tijekom krize pokazalo se kao dodatni problem, kao i dostupnost palijske skrbi za oboljele i njihove obitelji. Vrlo se malo govori o problemima socijalne izolacije kojoj su onkološki pacijenti bili izloženi tijekom korona krize i njenim posljedicama na mentalno i fizičko zdravlje, ali i to je jedan od problema s kojim ćemo se susresti u narednom periodu.

Osim korona krize, Zagreb i okolicu pogodilo je razorni potres, koji je u nekom trenutku dodatno smanjio kapacitete zdravstvenog sustava, ne samo na tom području, već i na razini cijele Hrvatske.

Kome ste se sve pisali i koje ste mjere predložili?

Obratili smo se nadležnima (Ministarstvu zdravstva, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje). U pismu koje su potpisale udruge članice platforme Onkologija.hr iznijeli smo pet prijedloga za unapređenje onkološke skrbi i premošćivanje problema izazvanih korona krizom i potresom u Zagrebu. Prijedlozi su se odnosili na ponovno pokretanje programa ranog otkrivanja raka, analizu i javnu objavu rezultata analize prostornih i kadrovskih kapaciteta unutar zdravstvenog sustava, širu primjenu AS uputnica i hitnog upućivanja pacijenata kod kojih postoji sumnja na rak, učinkovitiju primjenu IT tehnologija u zdravstvenom sustavu i osiguravanje jednake i jednakopravne dostupnosti onkološke zdravstvene zaštite i zdravstvene zaštite uopće svim građanima Republike Hrvatske.

”Trebalo je prije ponovno pokrenuti nacionalne programe ranog otkrivanja bolesti, a pacijente sa sumnjom na rak odmah uputiti u onkološke klinike. Hitno treba definirati i put pacijenta kroz zdravstveni sustav te osigurati sustavnu onkološku skrb za sve onkološke pacijente u ustanovama zdravstvene zaštite u skladu s fazom njihove bolesti odnosno decentralizirati sustav onkološke skrbi.”

Je li itko od nadležnih odgovorio na Vaše pismo i u kojoj ste mjeri zadovoljni dobivenim odgovorima?

Jedini odgovor primili smo od HZZO-a u pismu u kojem nam je opisano kako su za svaki od prijedloga alocirana potrebna sredstva te koje je napore poduzeo HZZO u široj primjeni IT tehnologija i informatičkih sustava. Takav nas odgovor djelomično može zadovoljiti, ali ostaje pitanje ostalih dionika sustava i zostanka provođenja planiranih i financijskih aktivnosti vezanih uz onkološku skrb i zdravstvenu zaštitu. Nas zanima i na koji će se način tražiti jamstvo da će plaćene aktivnosti biti i provedene. Od Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo izostala je bilo kakva reakcija na naše pismo.

I prije korona krize naš je zdravstveni sustav bio bremenit problemima. Časopis „Doktor u kući“ nedavno je objavio pritužbe koje vam na funkcioniranje zdravstvenih ustanova upućuju pacijenti, a koje jasno pokazuju da je izostala sustavna briga za pacijenta. Navest ćemo samo jedan primjer. Kako je moguće da od dijagnoze do hitne operacije protekne pet mjeseci? Tko je za to odgovoran?

U konkretnom slučaju odgovornost je na zdravstvenoj ustanovi u kojoj je gospodi pružena zdravstvena zaštita. S obzirom na to da se radilo o operativnom zahvatu, u vrijeme kada oni nisu bili dostupni osim u iznimno hitnim slučajevima, nažalost je očito da gospođa unatoč dijagnozi nije bila prepoznata kao hitan slučaj. Dio odgovornosti leži i na liječniku koji ju je pregledao, ali glavnina odgovornosti je na organizaciji same ustanove.

Koliko je realna bojazan da će u koronakriza doći do pada broja novodijagnosticiranih, što realno znači da možemo očekivati da će se sve većem broju ljudi bolest u budućnosti dijagnosticirati tek u višem stadiju, a što će neminovno utjecati ne samo na ishode liječenja i porast broja smrti od raka, već i na porast troškova liječenja oboljelih od raka?

Takva je bojazan iznimno realna, sa svim posljedicama koje ste naveli u svom pitanju. Svemu treba pridodati i bojazan koliko će zdravstveni sustav financijski moći podnijeti priliv većeg broja bolesnika s uznapredovalom bolešću i adekvatno ih liječiti s obzirom na ekonomsku krizu u čitavom društvu. Mislim da svi trebamo biti prilično zabrinuti vremenima koja su pred nama.

Stalno se govori da će se situacija promijeniti donošenjem Nacionalnog plana protiv raka. No, svi znamo da dokument, i kada bude usvojen, ne može biti čarobni štapić koji će sve promijeniti preko noći. Koje bi hitne odluke trebalo donijeti Ministarstvo zdravstva nevezano uz usvajanje Nacionalnog plana?

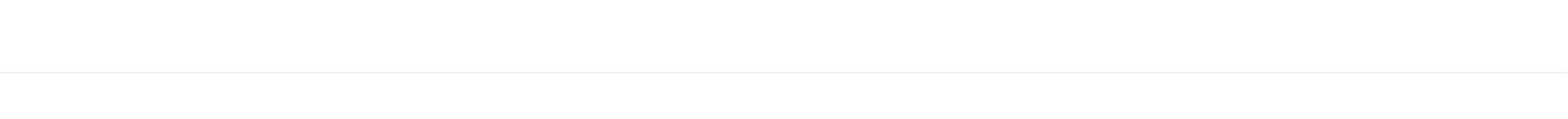
Svakako se slažem da ni jedan dokument sam po sebi ne može riješiti sve probleme koji su nastali tijekom godina u onkološkoj skrbi u Hrvatskoj. Nacionalni plan je važan dokument koji bi trebao definirati mjere, odgovornosti i konkretne aktivnosti za unapređenje onkološke skrbi i funkcioniranje zdravstvenog sustava, i zbog toga je iznimno važno njegovo donošenje. Tek kada Vlada RH prihvati dokument možemo inzistirati na njegovom provođenju, što će biti daleko izazovnije od njegove izrade i donošenja. Kako bi Nacionalni plan zaživio i kako bi se osjetile pozitivne promjene koje on donosi svakako će trebati vremena, no breme raka je već sad prisutno i pritišće nas svakodnevno.

Zbog toga treba što prije ponovno pokrenuti nacionalne programe ranog otkrivanja bolesti, a pacijente sa sumnjom na rak odmah uputiti u onkološke klinike. Hitno treba definirati i put pacijenta kroz zdravstveni sustav te osigurati sustavnu onkološku skrb za sve onkološke pacijente u ustanovama zdravstvene zaštite u skladu s fazom njihove bolesti odnosno decentralizirati sustav onkološke skrbi.

Gdje u novonastaloj situaciji vidite ulogu udruga? Vidi li vlast u udrugama koje zastupaju oboljele svoje partnere, stvarno ili samo deklarativno?

Udruge mogu imati iznimno veliku ulogu u podizanju svijesti građana o ranim znakovima i simptomima bolesti te pružanju relevantnih informacija pacijentima kako se, gdje i kome obratiti te kako se zaštititi od infekcije koronavirusom. Dobar dio udruga putem društvenih mreža, elektronske i telefonske komunikacije može nastaviti s dijelom socijalnih usluga psihološke i druge podrške oboljelima i njihovim obiteljima, kao i pružanjem socijalnih usluga koje su ustajlene i u skladu s preporukama za zaštitu od mogućnosti korona infekcije. Nažalost, bojim se da nadležni ne prepoznaju doista udruge kao svoje partnere, već više kao one koji ukazuju na nedostatke u sustavu i one koji stalno traže nešto više. S obzirom na teška vremena u kojima živimo, i ona koja su pored nama, ovime bih apelirao na vladajuće da pokušaju s nama surađivati na dobrobit svih građana.

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

Prethodno Sijedeći Lijljana Pranjčić: Dok ležim uvučena u PET/CT stroj Ivan Đikić: U Frankfurtu pokrećem novi veliki zamjbljam da sam na Atlantidi, a zapravo se užasno projekt koji će ujediniti bazičnu znanost i kliničare u borbi protiv tumora, virusa i bakterija bojim

Ivana Kalogjera
Nakon što je oboljela od raka dojke, a potom usred liječenja ostala i bez posla, novinarka Ivana Kalogjera osnovala je portal Nismo same te istoimenu udrugu. Udruga je u javnosti najpoznatija po projektu „Nisi sama – ideš s nama!“, novog socijalnog uslužni taksi prijevoza na kemoterapiju žena oboljelih od raka koje se liječe u zagrebačkim bolnicama.

POVEZANE OBJAVE

VIJESTI I SAVJETI

Tjedan ljepote: Od 10. – 16. 2. uljepšajte se za samo 100 kuna i donirajte za Nismo same

Nismo same, 8. veljače 2020.

U LISTOPADU NOSIMO ROZA 2018

Pridružite nam se u subotu na Danu ružičaste vrpce!

Nismo same, 3. listopada 2018.

VIJESTI I SAVJETI

Svi mi imamo potrošene snove. Koji su vaši?

Ivana Đurić-Katanić, 18. studenoga 2018.

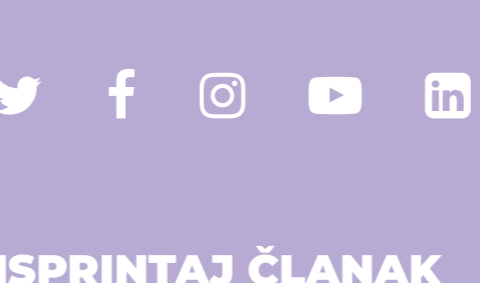
NOVE OBJAVE

- Doc. dr. Bojana Knežević: Tužna je spoznaja da su neki ljudi nakon dijagnoze maligne bolesti još ostali i bez posla. 22. prosinca 2020.
- Jedan od većih javnozdravstvenih problema nakon pandemije bit će bolesti ovisnosti. 23. prosinca 2020.
- Tko štiti onkološke pacijente i žene žrtve nasilja od gubitka posla? 22. prosinca 2020.

PREUZIMANJE SADRŽAJA

Svi sadržaji na Nismo same su autorski. Molimo sve zainteresirane za preuzimanje originalnog sadržaja da nas kontaktiraju na info@nismosame.com.

PRATITE NAS

ISPINTAJ ČLANAK

